

Piatra de la Rosetta

Piatra de la Rosetta reprezinta una dintre cele mai importante descoperiri arheologice din intreaga istorie. Ea a fost descoperita in anul 1799 in Delta de Vest a Egiptului, langa satul Rosetta, in apropierea Marii Mediterane. n timpul expeditiei franceze, conduse de generalul Napoleon Bonaparte. Stela a fost descoperita in timpul lucrarilor la un fort, in fundatia unei vechi cetati arabe, unde fusese folosita ca material de constructie. Descoperirea este atribuita lui Pierre-Francois Bouchard, un ofiter de geniu in armata franceza.

Piatra descoperita era de culoare inchisa, fiind confectionata din granit negru. Pe ea era gravat un text in trei scrieri: hieroglifica, demotica si greaca. Piatra are forma rectangulara, din partea superioara, cea care contine inscriptia hieroglifica, lipsind o parte. Atunci cand invatatii europeni au primit copii ale textelor, l-au tradus imediat pe cel grec. El contine decizia unei adunari a preotilor din anul 196 I.Hr. in finalul sau, se precizeaza ca hotararea a fost consemnata in trei scrieri. Era vorba deci de acelasi text: piatra de la Rosetta era cheia pentru descifrarea hieroglifelor. Inca din momentul in care a fost descoperita de catre soldatii francezi, acestia si-au dat seama ca piatra trebuie sa aiba o importanta foarte mare deoarece textul grecesc specifica faptul ca este vorba despre acelasi text, in toate cele 3 versiuni

Chiar si cu ajutorul acestei chei, multi invatati s-au chinuit zadarnic. Cativa dintre ei au fost foarte aproape de reusita, printre care si fizicianul englez Thomas Young. El a stabilit valoarea fonetica a catorva semne si sensul catorva cuvinte. In ciuda tuturor acestora, sistemul scrierii hieroglifice ramasese in continuare un mister. Se stia numai ca acea piatra era o stela egipteană, datand din anul 195 i.e.n., din timpul regelui Ptolemeu al V-lea

Francezul Jean Frangoise Champollion (1790-1832) a fost cel care a descifrat sistemul scrierii hieroglifice. Acesta avea cunosĂ-tinte temeinice, invatase greaca, latina, ebraica, araba si copta. Cunostea in buna masura lucrarile colegilor sai, cu greselile lor, dar si cu lucrurile corecte pe care le descoperisera. Important pentru succesul sau a fost studiul "cartuselor", adica al numelor regale, care sunt gravate intr-un spatiu alungit-oval.

Intre 1799 si 1801 a fost pastrata si studiată la Cairo, atunci realizandu-se primele sale copii. In 1801, la retragerea armatei franceze, a fost retinuta de catre trupele engleze si in 1802 a fost adusa in Anglia, apoi expusa la British Museum.

In anul 1822, Champollion a prezentat rezultatele cercetarilor sale. Ele erau corecte, fara indoiala, dar multi dintre colegii sai n-au vrut sa-i recunoasca descoperirea. In cele din urma, invatatul german Richard Lepsius a cercetat rezultatele lui Champollion si le-a declarat in esenta corecte. Lepsius a mai dezlegat unele probleme ale sistemului de scriere, pe care Champollion nu reusise sa le clarifice. Astfel s-a reusit descifrarea hieroglifelor.